

قصہ ہزارگی

شماره نمبر 10

مُغول دختر

مشخصات کتاب

نوشتم:	فرہاد زاہدی
رسام:	فرہاد زاہدی
کمپوزنگ:	محمد اسحاق
چاپ کنندہ:	مؤسسہ سواد آموزی ہزارگی
تعداد چاپ:	۵۰۰
تاریخ چاپ:	۲۰۰۳ء (۱۳۸۰ھ)
نوبت چاپ:	اول بار (دہ ہزارگی) کوئٹہ

Book Title:	<Mughul Dukhtar> Daughter of King
Writer:	Farhad Zahidi
Drawing:	Farhad Zahidi
Composing:	Muhammad Ishaq
Publisher:	Hazaragi Literacy Organization
Printed:	500
Edition:	First, 2003 AD (1380 AH)

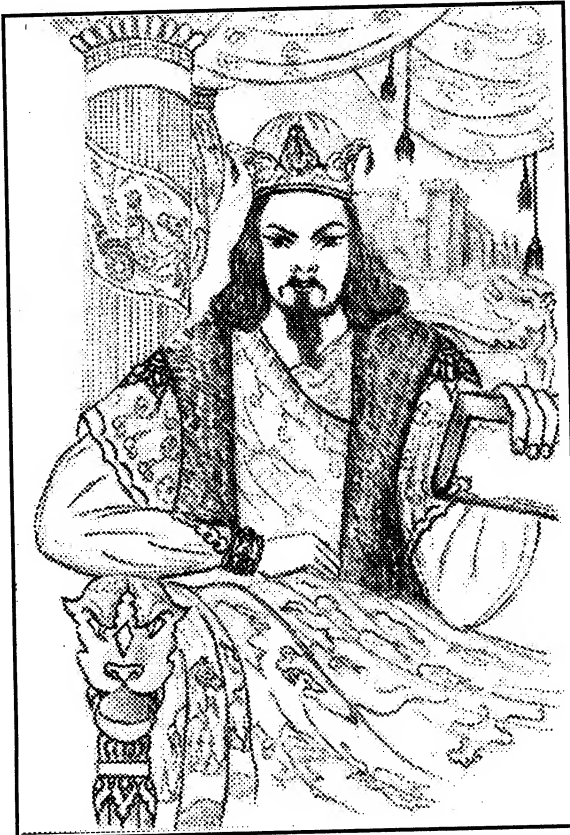
مؤسسہ سواد آموزی ہزارہ گی

مغول دختر

مُدْعُول و دُخْتَر

دَ دَورانی که شاهایون غرجستو دَ زور و باتوری بُود، مردُم از داد و دهش غور و غیرت ازی پادشایو وَرْدِ بُو گرفته بُود. دَ آمی دَورا یک پادشاه بُود که عُمَر خُوره دَ عدالت و مردُم داری تیر کده، صداقت و دُرستکاری ره پیشه خُو جور کده بُود. مردُم نادار و غریب، راه منده و بیوس تمام شی از نیای ازی پادشاه بور موشد.

نام ازی پادشاه ارب شاه بُود، وختیکه مویایی شاه چَل شده، خزان عُمَر شی نزدیک شد. اورال و اید و برید ام از پاس بامو و سیه بار و نجیر دَ دیده تیر شد. شاه از مال و منال دنیا دامون خُوره جمع کده و کیلی تمام خزانه ره بَلده بچه خُو دَد که تازه جوان شده و خون غیرت دَ رگای شی موجوشید. ارب بچه، بچه پادشاه یک روز

کِلی خزانہ رہ گِرفته رافت کُل خزانہ رہ توخ کد، دید کِلی های تمام صندوقا موجوده لیکن کِلی یک صندوقچه نیسته، پیش آتہ خو رافته گُفت:

”آی قبلہ عالم! کِلی تمام صندوقا موجود استہ، مگر یک صندوقچه یہ کہ کِلی شی منده کہ شُمو مَرہ نَدید. موشہ امو کِلی امزُو صندوقچه رہ مَرہ بیدید؟“
پادشاه گُفت:

”آی نور دیدیمہ! پُشت ازُو قصہ نگردو کہ سرگردانی دَرہ!“
ارب بچہ شلہ شدہ دَ زاری گُفت:

”آی قبلہ عالم! باید از راز ازُو صندوقچه باخبر شنم!“
ارب شاه ہر چہ ارب بچہ رہ نصیحت کد کہ ”ازُو صندوقچه تیر شو“
ارب بچہ قبول نکد. تاکہ ارب شاه مجبور شدہ کِلی صندوقچه رہ بِلدہ ارب بچہ دد. ارب بچہ رافت و دان صندوق رہ واز کد. یکدفعہ چیم شی دَ منہ صندوقچه دَ یک عکس اُفتاد، عکس از یک دختر بُود، دختر کُجا بُود، ماہ چارده، پری مانند، بُلند بالا، روی چون قُرص ماہ، مویایی غُنجل دَ دُو طرف شی تیت و پرک، چیمای چون زاغ سیاہ، چیم کُجا، چیم آہو.

ارب بچہ وختیکہ عکس رہ دید از حال رافت و بیهوش شد. ارب بچہ یک دل نہ صد دل عاشق عکس شدہ بُود. وختیکہ دَ ہوش آماد، عکس رہ

گرفتہ، ٹپک خوردہ، پیش پادشاہِ رافت. ارب شاہ دید کہ رنگ ارب
بچہ پیک پریدہ. شاہ از راز دل ارب بچہ با خبر شد و پیشانی شی
عرق زد و دل شی بلدہ ارب بچہ بسیار تفید. ارب بچہ عکس رہ د آتہ
خو نشان ددہ، بن بن شدہ گفت:

”ای عالم پناہ! ای عکس از کی یہ؟ پری یہ آدمی د زمی یہ یا د
آسمو؟ کہ دل و جگر مرہ سوزاند.“

ارب شاہ گفت:

”ای میوہ دلیم! ای عکس از مُغول دخترہ کہ آتہ شی شہنشاہِ ہفت
اقلیمہ.“

وختیکہ ارب بچہ نام مُغول دختر رہ شنید، پایای شی سُستی کد.
نزدیک بُود از حال بورہ، کہ د سختی خود خورہ د اطاق خو رسندہ و از
حال رافت. وختیکہ ارب بچہ بیدار شد، دید آفتو رُوی د غروب شدہ.
آسمو سرخ شدہ و بُوگی کدم عاشق کُشتہ شدہ باشہ و خون شی د آسمو
تیت شدہ شہ.

ارب بچہ دید عکسِ مُغول دختر د رُوی بستر شی اُفتیدہ، عکس رہ بال
کدہ توخ کد، کہ مُغول دختر د باغ و بوستان خو پیش ایوان
شیشتمہ. ارب بچہ ہر دُو دیدہ شی پُر آو شد د آوازِ سوزناک شروع د
بیت خاندو کد:

مُغول دختر وَر ووری

دَ زیرِ تاکِ انگری

پری زادی که یا حوری

بیا نازوکِ مغولِ مه

آیا خرمونِ گلِ مه

ارب بچه عکس ره گرفته دَ باغِ قصر بُور شد، رنگ شی زعفرانی شده

و بُوگی خون از رگای شی کوچ کده باشد. چیم خوره از عکس مغول

دختر ختا نمی دَد و با دلِ داغدار بیت میخاند:

مغول دخترِ اطلس پوش

چراغِ بخت مه خاموش

مره بازار بُور بفروش

بیا نازوکِ مغولِ مه

آیا خرمونِ گلِ مه

ارب بچه شاو ره سفید واز کد. تمام شاو مارِ زخمی آلی پیچ موخورد و

بیتابی موکد و پیش دریچه قد ماهِ چارده درد دل موکد.

صوبا که آفتو از پاس کوهای بُلند هندوکُش بُور شد، دیوِ شاو خیمه

سیای خوره جمع کده، از دشت و کوهای هزارستو کوچ کد. ارب بچه

حمام کده موی و کاکلِ خوره قد مُشک و عنبر شُشته سُونِ بارگای ارب

شاه ریی شد.

وختیکه ارب بچه دَ تالارِ قصر دُرو شد، تمام وزیرای شاه و بزرگای

مملکت دَ راهِ شی تعظیم کده اُوره دَ طرفِ راستِ ارب شاه جای دَد. ارب
بچه که رنگ شی پریده و چیمای شی دُو تازِ خُو گشته بُود، سُونِ
وزیر اشاره کد. وزیر رُوی خُو سُونِ ارب شاه بال کده گفت:

”آی قبله عالم! توره دَ دادارِ دادگر قَسَم، بُوگی ای مُغول دختر کی یه
و از کدم نسب و خاندانه که شاهزاده بزرگواره از خور و خواب آنَدخته
و آرام ره از وجود شی گرفته.“

ارب شاه که از حالِ ارب بچه دل شی خُون بُود، گفت:

”آی وزیر دانا! مُغول دختر، دخترِ شهنشای هفت اقلیمه. ما که سالها
سال تلاش کدُم، غیر از عکس شی دیگه هیچ نشانی شی پیدا
نَتَنِیستُم. چند سال پیش یک کَینی جادوگر ای عکس ره بَلَدِه مه
اُورد و فقط آمی قس گفت که ’ای عکس از مُغول دختر ره، که آتِه شی
پادشای هفت اقلیمه و خِراج از هفت کشور ره میگره‘ کَینی جادوگر
گم شد و دیگه نشانی از مُغول دختر نَدروم.“

ارب بچه پیش آتِه خُو زمی ره بوسه کده گفت:

”آی خداوندگارِ دادیار! ما باید ای دختر ره پیدا کنُم، اگه قسمت مه
بُود رُوی سُرَخ پیش تُو پس مایُم. دُوری ازو ره تحمل نمیتَنُم. مَره
اجازه بیدی که تن دَ قضا دَدِه و بَلَدِه پیدا کدون مُغول دختر بورُم.
ارب شاه اُوره اجازه دَدِه گفت:

”بورُو آی نور دیدیمه، مگر خدا ره پُرُمُشت نَکو. همیشه دَ یاد ازو

یاور بی کسان باش. اگه خواست پروردگار باشه تُو میتنی مُغول
 دختر ره پیدا کنی. دَ اُمید خدا دَ نیت راست و تکیه به یزدان
 میتنی دَ سَرِ هَر سختی بالِ مِشت شُنی و دَ هَر مقصد که درِ بیرسی.“
 ارب بچه گَصُوبایی گاه آس تیز خُوره سوار شده از قصر بُور شد. دَ
 بَین درختای هَر دُو طرف سرک سُونِ بُرون شار حرکت کد. مرغوکون
 سحر خیز شروع دَ جیک جیک و شور ماشور کده بُود.

ارب بچه از آواز جیک جیک مرغوکو فامید که دَ گَصُوبای گاه مور و
 ملخ و مرغوکو شکر خدا ره ادا مونه. از زین آس تا شده دَ زمی سجده
 شکر کده بلده قسمت و همت خُو دعا گُفت. وختیکه سوارِ آس شد، از
 دُور یک لشکر ره دید. وختیکه نزدیک لشکر رسید دید سوارای دلیر
 زین و یراق کده آماده یگو جای رافتو یه. ارب بچه از سالارِ لشکر
 پُرسید:

”لشکر عزم کُجا ره دره؟“

سالارِ لشکر گُفت:

”آی شاهزاده عالم! شاه و امیر سلامت باشه. شاه امر دده که قد
 شاهزاده باشی و جان ره فدای خاکی پای تُو کنی و همیشه رِکاب توره
 بوسه کنی.“

ارب بچه گُفت:

”سَرِم فدای قدم شاه، حاجت دَ لشکر نی یه، فقط چند سوار قد از مه

باشه.

ارب بچه قد چند سوار و دُو تازی دَ اُمید پیدا کدون مَغول دختر خدا ره
یاد کده از دروازه شار بُور شد. سُونِ بیابونای سوز و آباد ریی شد.
روز ره تا بیگاه راه رافت و دَم غروب دَ دامون دَشت خیمه زد. سَر سایه
بُود که سواری شاه دَ قصدِ شکار رافت. تازه شام شده و کم کم تَریک
شده بود. گرگ از میش فرق نموشد. ارب بچه یک مادیو (آسِ ماده) ره
دَ دشت ایله کد دَ ای نیتِ که:

”اگه مادیو گُم شد، ما میتنم مَغول دختر ره پیدا کنم. اگه دَ جای
مند و گُم نشد، تلاش از مه بی نتیجه یه.“ سواری شاه یک آهوَ ره دَ
کَمَن گرفته پیش ارب بچه اُورد. ارب بچه آهوَ ره از کَمَن ختا دده ایله
کد که ”کُشتونِ ازو اوبال دَره.“ از خورجین خُو چند قُرص نان و یک
مقدار نمک بُور کده قد سواری خوقاطی میل کد.

شاو ره دَ مَنه خیمه خاو شد. صوبا گاه ارب بچه از خاو بیدار شد.
هوای خُنک و ملایم می چلید. او دَ یاد مادیو اُفتاد، دید مادیو گُم شده
و یگو نشان شی ام نی یه. چراغ اُمید دَ دل ارب بچه روشن شد و از
سوزِ عشق بیت میخاند:

ازی پُشته دَ او پُشته

کورنگ مادیو نه گرگ کُشته

نه دُوز بُرده نه گرگ کُشته

عجب بختِ ارب گشته

بیا نازوکِ مُغولِ مه

ایا خرمونِ گلِ مه

ارب بچه آس خوره زین کده، سواری شاه ره گفت:

”ای دوستای عزیزم، شمو زیاد وفادارید. خدا که دوستی و درستی ره

پیدا کده، شمو ره کامیاب دشته باشه. شمو بورید. ما تنّا مورّم

تا که مُغولِ دختر ره پیدا کنّم.”

سواری شاه یک آواز گفت:

”ای شاهزاده عالم! مو چطور توره تنّا ایشته، خودون مو بوری، هرگز

هرگز.....”

ارب بچه گفت:

”دَ طالع و تقدیر از مه نوشته یه که ما باید تنّا بلده مُغولِ دختر

بورّم. شمو باید پس بورید، اجازه نکرید، قد از مه بایید.”

سواری شاه دید، شله شدو فایده نکره، پس سونِ شارِ ریی شد و رافت.

ارب بچه قد آس و دُو تازی دَ دلِ صحرا مورافت که یک تَوَلّی از پیش

پای آس شی تیر شده سونِ جای نامعلومِ توتا کد. ارب بچه هر دُو تازی

ره بلده گرفتونِ تَوَلّی ایله کد. هر دُو تازی تَوَلّی ره دوند و دوند

تا که از پیش چیم ارب بچه گم شد.

ارب بچه آس خوره جولو دد از پاس هر دُو تازی، تا که دَ هر دُو تازی

رسید، دید که تَوَلّی دَ بَینِ هَر دُو تازی دَ دُو طرف شی خوشحالی کده
بازی مونه. ارب بچه زیاد تعجب کد و بَیت گفت:

دَ ای دشتای شیرازی

یکی اسب و دُو تازی

که با خرگوش کنه بازی

بیا نازوکِ مَغولِ مه

ایا خرمونِ گلِ مه

ارب بچه تَوَلّی ره ایله کد. قد هَر دُو تازی سُونِ قِبَلِه رُخِ مورافت که
یک روباه از پیش رُوی شی تیر شد. ارب بچه ای ره دَ فالِ نیک
گرفته، تاخت و تاخت تا که از دُور سواد باروی باغ دَ چیم شی خورد.
آس خُوره جُولو دده خود خُو دَ باغستو رسند. وختیکه دَ باغ رسید از
آس تا شده از پخسِه باغ بال شد.

ارب بچه دید باغ استه که باغ کُجا بهشت بُود یا کاغ شداد.
هَر طرف جویبار بُود که غُلْغُلِه کده مورافت، سبزه زار پُر از گل،
درختای پُر میوه که دَ سَرِ هَر شاخ شی بُلْبُل و قُمَری نَغْمه خوانی
موکد. بُو میوه و عطرِ گلِ بَینی ارب بچه ره پُر کده بُود. ارب بچه
دَ مَنِه باغ تا شد. از بَینِ درختا رافته تا که دَ نارِ آو رسید. دَ بَلِه نارِ
آو یک پُل بُود. از نزدیک پُل آوازِ سُورنی و دُول میماد. ارب بچه دَ
بَلِه پُل رافت که یکدفعه چیم شی دَ مَنِه حَوْض دَ عکسِ مَغولِ دختر

اُفتاد، از حالِ رافت و پایای شی سُستی کد، دَ سختی خود خُوره اِداره
کد.

مُغول دختر دَ بَین چند کنیز شیشته بُود، سُراینده و خواننده پیش
شی هُنر نُمایی موکد. ارب بچه دَ آواز سوزناک از سوزِ دل گُفت:

ارب بچه دَ سَر پُل

مُغول دختر دَ سیل گُل

میان قُمری و بُلبل

بِیا نازوک مُغولِ مه

آیا خرمونِ گُلِ مه

مُغول دختر که آواز ارب بچه ره شنید، زیاد تعجُب کد. دَ دل خُو گُفت:
” نام از مه ره بغیر از آتِه مه هیچ کسِ دیگه خبر ندره، ای کی یه
که نام از مه ره بلده؟ ”

مُغول دختر دَ آمی فکر بود که ارب بچه پیش مُغول دختر رسید، مُغول
دختر دید، جوان استم، میان باریک، چار شانه، سپر سینه و بُلند
قد، چیمای بادامی. از چهره شی مردانگی و باتوری مُبارِه. عیار بچه
یه که ازو آلی نه دیده و نه شنیده. دیده هر دُو قد یکدیگه گیری
شده سُستی دَ جان هر دُو دَوید، مُغول دختر، پیشانی شی عرق زد و دل دَ
دلدار دَد. بی حال شد، از هوش رافت. بَلِه تخت دراز شد، غلام مُغولدختر
ارب بچه ره بَلِه تخت شند و ندیمه مُغول دختر آورده دَ هوش آورد.

ارب بچه تمام قصای خوره بکده مغول دختر گفت. قد ازو درد دل کد و از
دوری شی شکایت کد. از تقدیر خو حکایت گفت. وخت جدایی رسید و
دل هر دو د تپش افتاد. ارب بچه پرسید:

”ای جانِ جانم ، ما چطور میتنم جای توره پیدا کنم؟“
مغول دختر گفت:

”ای شاهزاده عالم! ما یک منچه گل ره گرفته، سونِ قصرِ آتِه خو
تیت کده مورم، تو گل ره دانه دانه جمع کده بیا تاکه جای از مه ره
پیدا کنی.“

مغول دختر از جای خو بال شده قد غلام و کنیزای خو سونِ کاخ ریی
شد، و منچای گل ره چینده و د راه تیت کده رافت. ارب بچه ره قد
کوه غم د جای ایشت. ارب بچه از پاس مغول دختر گل ره دانه دانه جمع
کده سونِ قصرِ آتِه مغول دختر مورافت. از دور مغول دختر ره دید که
قد غلام و کنیزای خو بین درختا گم شد. ارب بچه آه سوزناک
کشیده د آواز غم انگیز شروع کد:

مغول دختر د ای باغی

دو زولفانت پری زاغی

زدی د قلبِ من داغی

بیا نازوک مغول مه

ایا خرمونِ گل مه

ارب بچه گُل چینه پيش قصر آتِه مَغول دختر رسيد. ايوان ديد چون
 كوه بابا بُلند و كاخ فرعون آلى كُتِه. ديد سَر دروازه دَ رواج نياكو
 عكسِ كنيشكو ره كشيده كه خِراج هفت كشور دَ نام شى جمع موشد.
 ارب بچه سرگردو اى طرف اُو طرف كدم كس ره موپاليد تاكه ازو
 معلومات بگره. يكدفه نقش پاى مَغول دختر ره دَ بَلِه خاك ديد.
 شِيشت جاي پاى ازو ره قد دِسْت خُو لَمَس كد. از دُور يك پير زال كينى
 پيدا شد. كينى ديد كه جوان بُلند و بالا يه، ماه چارده، مرد
 مردانه، سينه شى سينه رستم دستان، كينى كِلَكِ هُرمندِ خداوند
 ره آفرين گُفت. ارب بچه دَ اى طرف اُو طرف مورافت و بيتاب بُود.
 كينى نزديك رسيده گُفت:

”او سُورى! چه زمى تاي پاى تُو سُرُخ آمده، قد خاك چيز دُونْدَل موكدى؟
 از قد و قواره تُو معلوم موشه كه غدر قوغ خورى! يا كه از سر خُو سير
 آمدِ كه گرد قصر شاه ميگردي؟“
 ارب بچه خَلَطِه پيسه ره سُونِ كينى پيش كد و يك مقدار پُل كينى
 ره دَدِه گُفت:

”آجى ما بچه تُو و تُو آبه مه، ما هوا خواى مَغول دخترُم....“
 هنوز گپاي ارب بچه ختم نشده بُود كه كينى گُفت:
 ”رستى كه عَجَب سُورى جوانى! نام مَغول دختر ره از كُجا خبرى؟ ما كه
 دايه شى استوم نشينيدوم كه يگو نام دختر شاه ره خبر باشد. آلى

تُو چُپ باش که مُغول دختر ره گله کده و صُوبا قُوده مِیه و چند روز پاس اُوره مُوبره.

رنگ از رُوی ارب بچه پرید و ورخطا گُفت:

”آجی توره دَ خدا! یگو سر ایشته کُو که ما طاقتِ دُوری مُغول دختر ره ندرِوم.“

کِینی دل شی بَلده ارب بچه زیاد سوخت، گُفت:

”بچیم زیاد بیتابی نکو، عجله نکو که عجله کارِ شیطویه.

اُمشاو ره منده یی، دَم خُوراس کُو. صُوبا شاو توره قد خُو دَ اوماغ مندیل بندی مُغول دختر موبِرُم و یگو چاره مونم.“

کِینی ارب بچه ره دَ خانه بُرد، ارب بچه اُمشاو ره دَ راحتی خاو شُد و دَم خُوراس کد. صوبای شی قد کِینی دَ سَیلِ شارِ رافت. شاو که پس اَماد، کِینی اُوره نقش و نگار کده و کالای دختر خُوره دَ جان شی دَد.

ارب بچه رقمِ دختر زیبا اَلی قد ناز و کرشمه سُونِ کاخِ شاه قد کِینی قاطی رافت. وختیکه هَر دُو از دروازه تالار کاخ دُرُو شُد ارب بچه دید که عَجَب تالاره، قندیل های زیبا اوزو یه و تمام تالار ره آزین بندی کده. مُغول دختر ره بیری جور کده و دَ بَلِه تخت شَنده. مُغول دختر چند برابر مقبول و زیبا شده بُود. دل ارب بچه تا رافت و قابو شُد از خود بیخود شَنه لیکن دَ سختی خود خُوره اِداره کد.

ارب بچه دَ کالای دختر کِینی دَ یک گوشه شِیشت و دل شی از غم پُر

بُود. خاتونو و دخترانِ شاه و وزیرای شی تمام دَ شور و شغب خُو بُود
که نوبت دَ غزل گُفتو و بَیت خاندو رسید. دخترِ وزیر رُوی خُو سُونِ
کَینی بال کده گُفت:

”آچول! امشاو باید دختر تُو غزل بُوگیه.“

ارب بچه چیم خُو از مُغول دختر ختا نمی دَد، لَبای مُغول دختر خشک
شده بُود. کَینی ارب بچه ره ثوکی زده آهسته گُفت:

”بچی! مُوگیه غزل بُوگی، چه چاره مونی؟“

یکدفعه ارب بچه قد آوازِ زنانه دَ بَیت خاندو شروع کد:

مُغول دخترِ آلوندی

که تُو منڈیل ره کج مَندی

دلِ ارب ره بر کندی

بیا نازوکِ مُغولِ مه

ایا خرمونِ گلِ مه

مُغول دخترِ آوازِ ارب بچه ره شناخت، بال شده منڈیل ره دَ یکطرف
اندخت، غالمغال شروع شد. تمام خاتونو و دخترانِ پادشاه و وزیرای
شی سرِ ارب بچه قار شد که ”دخترِ کَینی تُو چه رقم غزل گُفتی که
فرخنده مُغول دختر ره قار کدی.“

مجلس منڈیل بندی بیرو شد. ارب بچه قد کَینی پس دَ خانه رافت. دَ
خانه کَینی ارب بچه بیتابی مُوکید که ”ما دیگه مُغول دختر ره

نمینگرنم.

کینی اوره دل داری دده گفت:

”خیره، صوبا شاو مجلس خینه یه، ما توره بسم قد خو قاطی د مجلس موبرم.“ صوبا شاو کینی ارب بچه ره بسم دختر جور کده قد خو د خانه مغول دختر بُرد. د شاو خینه بندی مجلس زیاد بیر و بار بُود. کینی قد ارب بچه د مجلس دُرو شد. تمام دختر و خاتونو دستای خوره خینه کد که نوبت د غزل رسید. دختر و د جان. دختر کینی (ارب بچه) ماکم شد که ”تو خوب غزل موگی، باید امشاو یک خوب بیت بیخانی.“ ارب بچه گپ نزد. کینی د بغل ارب بچه ثوکی کد که ”چه چاره مونی.“ ارب بچه شروع د بیت خاندو کد:

مغول دختر خینا کردی

به مو قول وفا کردی

ارب ره مبتلا کردی

بیا نازوک مغول مه

ایا خرمون گل مه

آواز ارب بچه غم انگیز بُود، مغول دختر که ای بیت ره شنید، بیتاب شد. از تخت تا شده و مجلس ره بیرو کد. خاتون و دختر کینی ره قد ارب بچه قاطی از قصر بُور کد. کینی سر ارب بچه قار شد:

”او بچه! تو چره مجلس ره بیرو و لیگد کدی؟ صوبا شفق مغول دختر ره موبره!“

ارب بچه کینی ره گُفت:

”صوبا پیش از شفق مه ره از خاو بیدار کو.“

کینی قبول کد، و ارب بچه رافت و سرِ بام خانه خاو شد. خاو از چیم شی پریده بُود. سُون ستارا توغ موکد، بَلدِه مغول دختر فکر موکد. دل شی از غم گیرنگ شودد که کم کم خاو رافت. یک وخت ارب بچه از خاو بیدار شد که گرمی دَ تمام جای تَنک شده. ارب بچه پیش کینی رافت که ”چره مَره بیدار نکدی؟“ آوالِ مغول دختر ره پُرسید. کینی گُفت:

”دَ وخت شفق قُوده مغول دختر ره بُرد.“

آه ارب بچه بور شد. کینی دِستی راه ره بَلدِه ارب بچه نشو دد. ارب بچه گَریه و و ناله کده رُوی خُو سُون بیابو کده رافت تاکه از پیش چیم کینی گم شد.

ارب بچه سنگ دَ پای خورده، سرگردو دَ دشت و کوه مورافت و از غم مغول دختر دل شیبقه بُود. کوه غم دَ بَلِه شی کوربه کده بُود. چاشت روز دَ یک وادی خوش آب و هوا رسید. از مَندگی پایای شی اولیلَه زده بُود. دیگه حال پیشِ رافتو نَدشت. از بَین سبزه ها و گُل و لاله مو رافت. دشت و کوه پوشیده از گُل های رنگارنگ بُود و قول و قوبی از

درخت پُر بُود، از بَین دره یک دریا تیر شُدَد.

ارب بچه از مَندگی بیحال شُدَد، دَ نیت دَم رَسی دَ تَای درختِ سیو
شِیشت. چیم شی دَ سیوای سُرُخ و پُر آو خورد، دَ سختی بال شُدَه چند
دانه سیو از شاخچه درخت چینه پس دَ کُنَدَه درخت تکیه کَد. بعد
ازی که سیوا ره نوش جان کَد، کم جان گرفت بَسَم حرکت کَد. از دره
زیبا بُور شُد، دَ دشتای پراخ رسید که سر و پای نَدشت. ارب بچه خدا
ره یاد کده پیش مورافت که دُوری مُغول دختر اُوره بیتاب کَد. از سوز
غم از تَای دل دَ بَیت گفتو شروع کَد:

مُغول دختر سفر کرده

لِباس خُوب دَ بر کرده

سر از خانه بَدَر کرده

مرا خونِ جگر کرده

بِیا نازوک مُغولِ مه

آیا خرمونِ گُلِ مه

ارب بچه بَیت خنده و غزل گُفته گایی از قضا و قدر گیلَه موکد و
گایی از بخت خو مینالید. اُمی رقم قد غم دل قاطی ارب بچه روز ره تا
بیگاه راه رافت تا که دَ دَم غروب دَ سَر دُو رایی رسید. حیران مند که
از کدم راه بوره و مُغول دختر ره از کدم راه بُرده، دَ آواز بُلند شروع
کَد:

رسیدم سَرِ دُو رایی

نه راه پیدا نه روشنایی

امان از دردِ تنهایی

بیا نازوکِ مُغولِ مه

آیا خرمونِ گلِ مه

آوازِ ارب بچه دَ گوشِ مُغول دختر رسید که زیاد دُور نشده بُود.

مُغول دختر آمر دَد که شاو شده و هوا تَرِیک شده موره زنگولا ره دَ

گردونای اُشترو بسته کید. قُوده والا زنگولا ره دَ گردونای اُشترو

بسته کد. دِرنگ دِرنگِ زنگولا دشت و صحرا ره پُر کده بُود.

وختیکه آوازِ زنگولا دَ گوشِ ارب بچه رسید نزدیک بُود از هوش بوره

لیکن ارب بچه تیز تر ریی شد. از شنیدون آوازِ زنگولا جان گرفته

شروع دَ دَویدو کد. خود خُوره دَ کاروانِ قُوده رَسند و دَ آواز بُلند شروع

کد:

مُغول دختر گل غوزه

بُلند بالای کج موزه

دِلت بَر مو نمی سوزه

بیا نازوکِ مُغولِ مه

آیا خرمونِ گلِ مه

سوارای قُوده والا دَویده ارب بچه ره گرفت کِشال کده پیش سارو

اُورد، مُغول دختر از کجاوه تا شد. آسِ دیگه طلب کد و سرِ آس سوره
سُونِ ارب بچه رافت. وختیکه پیش ارب بچه رسید، قُوده والا ره
گفت:

”ای ملنگ آتِه مه یه، که زیاد وفاداره، مو ازی از ریزگی قاطی کیته
شد.“

قُوده والا ارب بچه ره ایله کده قد ازو زیاد خوبی کد، و یک آس
اُورده اُوره سوار کد. ارب بچه از دیدن مُغول دختر چراغ اُمید د دل شی
روشن تر شده از نو زنده شد. آس شی قد آسِ مُغول دختر جوهره مورافت.
او که دید مُغول دختر رقم سوار کارا آلی چابک و چالاک سوار آس شده

قد خو فکر کد "آمی مُغول دختر سوار کار باشه یا نه؟" دَ آمی مقصد
شروع دَ بَیت خاندو کد:

مُغول دختر گُل بَدیو

چه پم کردی سَر مدیو

دَ ای دشتا بیدی جولو

بیا نازوک مُغول مه

آیا خرمون گُل مه

مُغول دختر وختیکه غزل ره شنید، آس خوره جولو دد. چند میدان
تاخت کد. ارب بچه دَ دل خو مُغول دختر ره آفرین گفت و سُونِ مُغول
دختر موسخندی کده اوره گفت:

"خبر نَدشتم که مُغول دختر سوار کار ام باشه"

ارب بچه قد کاروان قوده مورافت و دَ ای فکر بُود که چه چاره کنه.
چه رقم مُغول دختر ره از دِست ازو قوم ختا دده دَ ارمو و مقصد خُو
بیرسه. "وختیکه کاروان دَ یک جای آباد و خُرم رسید. ارب بچه از
سارو پُرسید:

"ای جای چه نام دره؟"

سارو گفت:

"ای منطقه ره شلک لنگر مُوگیه."

ارب بچه قد آواز سوزناک شروع کد:

رسیدم بر شلک لنگر

به دین پاک پیغمبر

اگر مصلحت ترا باشه

زنم شوی ترا خنجر

بیا نازوک مغول مه

ایا خرمون گل مه

قوده والا ازی که فکر موکد او ملنگه د اُو چندو اعتنا نکد و

کاروان از وادی شلک لنگر تیر شد. ارب بچه قد کاروان قاطی مورافت

و گاهی قد مغول دختر جوهره رکاب می زد. کاروان د یک وادی دیگه

رسید که درختای زیاد دشت. هر طرف درخت بود و جویبار، تا چیم کار

موکد درخت بود. درختای چنار، آر و بید، زرد آلو، سیو، توت،

شفتالو. کاروان از بین درختا و از وادی د تیر شدو بود که ارب بچه

پرسید:

”ای وادی چه نام دره؟“

سارو گفت:

”ای وادی دره قول ترک شیوه یه.“

ارب بچه بیت ره شروع کد:

رسیدم بر ترک شیوه

مغول دختر شوی بیوه

شُوی نادوی تُو یه لیوه

بیا نازوک مُغول مه

آیا خرمون گل مه

آس ارب بچه قد آس مُغول دختر جوړه مورافت. ارب بچه د اشاره قد مُغول دختر گفتگو موکد. وخت سایه پریږدو د شار شوی مُغول دختر رسید. مُغول دختر پس د کجاوه شیشته بُود.

وختیکه کاروان قوده د شار رسید، شار چراغانی شد و مردم د شور و شغب و غلغله بُود. هر طرف رقص و پای کوبی بُود. ارب بچه حال شی هر لحظه خراب تر شده مو رافت. قوده د پیش قصر شوی مُغول دختر رسید. ارب بچه قصر شوی مُغول دختر ره دید که کاخ زیبا یه، رقم تخت جمشید الی پراخ و دلکشا. درختای پُر گل و میوه دار پیش کاخ ره بهشت برین جوړ کده بُود.

داماد نبُود، پادشای مملکت خود شی د راه بیری آمده مُغول دختر ره از کجاوه تا کده د قصر بُرد. ارب بچه ره د یک گوشه کاخ جای دد. ارب بچه اُمشاو ره منده و خسته د قصر تیر کد. مردم تاهنوز د شور و شوق طوی بُود، که شاه هفت روز طوی اعلان کده بُود. گصوبای دیگه که ارب بچه از خاو بیدار شد، پیش کلکین کاخ ایستاده شده باغ و بوستان کاخ ره تماشا موکد. د یاد مملکت خود خو افتاد، د یاد ارب شاه افتاد که همیشه داد یار و عادل بُود. دید دیگه چاره نمنده

و مُغول دختر ام از دِست رفته. خود خُو دَ ناجوری زده دَ آواز بُلند شروع
کد:

مُغول دختر حَبیبِ مِه

دَ دردِ دل طَبیبِ مِه

خدا کرده نصیبِ مِه

بِیا نازو کِ مُغولِ مِه

آیا خرمونِ گُلِ مِه

خبر دَ مُغول دختر رسید که ملنگ ناجوره شُدِه و هیزِیو (ایله گویی)
موگیه، مُغول دختر از شاه اجازه گرفت که :

”ملنگ از ریزگی تاهنُوز دَ مرضِ دلِ دردِی گرفتار موشه. ما وختیکه
دِست خُو دَ بَلِه دل شی میلُم، ملنگ جور موشه.” شاه اجازه دَد. مُغول
دختر پیش ارب بچه آماد و اُوره گُفت:

”زیاد بیتابی نَکو، داماد ناجوره، جور شُدنی نی یِه، تُو حوصله
کُو یزدان دَ داد مو میرسه و مو یگو چاره مونی.”

ارب بچه خوشحال شُدِه آرام شُد. ارب بچه صُوبا شی چند نفر ره دَ
کرایه گرفت و چند اسب خرید. قد نفرای خُو دَ پیش دروازه شرقی شار
وَعده ایشَت و خود شی پیش شاه و مُغول دختر رافت. از شاه و مُغول
دختر اجازه گرفت که ما باید پس دَ شارِ خود خُو بورُم و شروع دَ بَیت
گُفتو کد:

مُغول دختر تُو حَی باشی

سَر کوکُولِ نَی باشی

مَنِه گُل و کَمَی باشی

بِیا نازوک مُغولِ مِه

آیا خرمونِ گُلِ مِه

ارب بچه قد سوارای خُو از دروازه شرقی شار بُور شُد و دَ بُرون شار سُونِ

شمالِ تاخت کد. تاکه خود خُو دَ راهِ شلک لنگر رسند و شاو ره دَ

دامونِ دَشت مند. یک هفته دَ دَشت و جنگل تیر کد و هَر کس که از

شارِ شوی مُغول دختر میماد احوالِ شار و شاهی مملکت ره جویا موشد.

دَ یکی از روزا که ارب بچه کالای شاهی پوشیده بُود. سوارای خُوره

مُجهز (تیار) کده بُود. یک کاروان از طرف شار پیدا شُد و ارب بچه و

سوارای شی خودون خُو دَ پیش ساروی کاروان رَسند. احوالِ شاه و

مملکت شی ره پُرسان کد. سارو دَ صد افسوس گُفت:

”شاهزاده بزرگوار که مریض بُود از دنیا رافته و شاه هَر چه تداوی

کد فایده نَدَد. بِلَاخره شاه زاده جان به حق دَدَه تمام مردُم شار ره

عزادار کد. بیری شاه زنده بیوه مَنده.”

ارب بچه صد افسوس خورد و قد سوارای خُو طرف شارِ شوی مُغول دختر

رَیی شُد. وختیکه ارب بچه و سوارای شی دَ دروازه شار رسید. دروازه

وان که از مَنِه روبات راه ره توخ موکد خبر دَ سالار خُو دَد که چند

سوار از دُور دَ تاخت مَیه، شاید کدم پیک (خط رسان) باشه. سالارِ دروازه وان خود شی پیش دروازه آماد. وختیکه ارب بچه و سوارای شی دَ دروازه رسید، دروازه وان ازو استقبال کده پُرسید:

”شمو کی آستید و از کُجا مایید؟“

ارب بچه دَ ادب و احترام دِست خُو دَ بِلِه سینه خُو ایشته گُفت:

”بچه مُغول شاه استوم و دَ پُرسان احوالِ شاهِ مملکت شمو آمدم.“

دروازه وان پیش ارب بچه تعظیم کد و قاصِد دَ شار پیش پادشاه ریی کد که ”بچه مُغول شاه آمده و دَ زودی دَ قصرِ شاه میرسه.“

وختیکه مُغول دختر ای خبر ره شنید خوشحال شُد و فامید که ”ای کار چاره جویی ارب بچه یه.“

ارب بچه قد سوارای خُو دَ شار دُرو شُد. دید شار که تازه از طوی خلاص شُدہ آلی سیاه پوش شُدہ بُود. ارب بچه پیش شاه رسید و گُفت:

”عمرِ شاه و حکومت شی دوام دار باشه، آمدم که احوال شاه ره بگیری.“

شاه که چیمای شی پُر آو شُدہ بُود، گُفت:

”شهنشای عالم و امیر سلامت باشه، داماد شمو عمر خُو دَ شمو بخشید.“

ارب بچه صد افسوس کد و دَ غم شاه شریک شُد. شاه ره دا داری دَدِه گُفت:

”آی قبله عالم! عمرِ تمام دَ دِست خداوندِ بزرگه. هر چه مصلحت خدا

باشد. منزلِ آخری کُل از مو منزلِ آخرت است، آلی مصلحت چه یه؟
شاه گفت:

”ای امیرِ دلیر! چاره کار ای استه که مُغول دختر که چند روز میمان
از مو بُود، آلی ما اُوره دَ شُمُو تاوُول میڈُم چَره که ما لایق ازی بیری
ره نَدشتُم. ما دیگه بچه نَدروم و مُوسون مه خُشکه.“
ارب بچه دل شی بَلَدِه شاه زیاد سوخت و قد چیمای پُر آو گفت:
”هَر چه مصلحت شاه باشد، خدا که داد گره، دوستی مو و شُموره دوام
دار دَشته باشد.“

صُوبا گاه سر خُنکی ارب بچه، مُغول دختر ره گِرِفته قد سوارای خُو از
شاه خدا حافظی کده از شار بُور شد.
وختیکه ارب بچه و مُغول دختر دَ شار مُغول شاه رسید، مُغول شاه زیاد
تعجُب کده پُرسید:

ای جوان! تُو کی آستِ و دختر مه ره کُجا اُورده؟
ارب بچه تمام قصای خُوره از سیر تا پیاز راست بَلَدِه مُغول شاه گفت.
شاه انگشت حیرت دَ دندو گِرِفته گفت:
ای جوانمرد! سلطنت ارب شاه پُریقا باشد، هَر چه قسمت از طرفِ خدا
باشد.“

ارب شاه عُمَر خُوره دَ جوانمردی و داد تیر کده، آوازه عدل شی ره زیاد
شنیدوم.“

مُغول شاه، مُغول دختر ره دَ نِکاح ارب بچه اُورد و پنج من طلای سُرخ
قد تَحْفِه زیاد ارب بچه و مُغول دختر ره پیش ارب شاه ریی کد.
ارب بچه دِست مُغول دختر ره گِرفته از مُغول شاه خدا حافظی کده از
شار بُور شد.

دَ بُرون شار ارب بچه زمین ره بوسه کده شکرِ خدا ره بجای اُورد و قد
مُغول دختر سُونِ غرِجستو و مملکتِ ارب شاه ریی شد.

